

נפתלי בזם, שואה

”רישומי קינה” של נפתלי בזם / הארץ / 30.3.62

בהוצאה אלבומית מהודרת יצא עתה לאור ספר ”רישומי קינה” של נפתלי בזם. באלבום נכללים 13 רישומים יחד עם טקסט שנכתב במיוחד ע”י עזרא זוסמן. הרישומים והטקסט כאחד - כפי שמסתבר אף משם האלבום - הם קינה על השואה היהודית, בעת מלחמת העולם השנייה במיוחד, ולמעשה על המרטירולוגיה היהודית בכלל. אם באוסף הרישומים הקודם של נפתלי בזם ”פרחי שמש”, אפשר היה לברכו על השתחררותו מהגראפיות והנוקשות שאפיינו את סגנונו הקודם, הרי ב”רישומי קינה” מתקשה רישומו של בזם עוד יותר. הרישומים טבועים היטב בחותם סגנונו האישי של בזם ועמוסים סמלים שהתגבשו בציורו בשנים האחרונות. לסמלי הדג, הפמוט, התרנגול, האריה, מצטרף כאן גם הסמל הגראפי ברור של מעשנה. מערך סמלים אלה, שהם מילוליים בעצם מהותם ערוך בקומפוזיציה גראפית וסיפורית, המעניקה לרישומים משמעות ספרותית ברורה אף יותר מציור ימי הביניים ויותר משאפשר למצוא בציור בישראל בכל זמיו. לא כאן המקום לנתח את תפיסתו של נפתלי בזם את השואה והמרטירולוגיה היהודית. זהו טקסט ספרותי, המחייב גישה ספרותית. מקל על ניתוח תפיסת עולם זו הוא הטקסט של עזרא זוסמן, שהצליח להקביל מילים החופפות כמעט בדיוק את תפיסתו של בזם. לאמיתו של דבר, נוצרת לפרקים ההרגשה שרישומיו של בזם הם אילוסטרציות לטקסט של זוסמן ולא להפך, וזאת משום הספרותיות המרובה של הרישומים.

נפתלי בזם, ”רישומי קינה”, טקסט: עזרא זוסמן, הוצאת ”מסדה”, תשכ”ב